

Міністерство охорони здоров'я України
Дніпровський державний медичний університет
Рада молодих вчених
Студентське наукове товариство

**МАТЕРІАЛИ XXII НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
СТУДЕНТІВ ТА МОЛОДИХ УЧЕНИХ**

«НОВИНИ І ПЕРСПЕКТИВИ МЕДИЧНОЇ НАУКИ»

ЗБІРНИК НАУКОВИХ РОБІТ

**м. Дніпро, Україна
2022**

Підготовлено до друку оргкомітетом конференції
Науковий редактор: професор Твердохліб І.В.
Відповідальний редактор: Бондаренко Н.С.

Голова конференції:
член-кореспондент НАМН України, професор Перцева Т.О.

Програмний комітет:
професор Шпонька І.С.
професор Гудар'ян О.О.
професор Науменко Л.Ю.
професор Твердохліб І.В

Голова Ради молодих учених:
Бондаренко Н.С.

Матеріали конференції представлені на офіційному сайті
студентського наукового товариства
<http://rmv.dmu.edu.ua>
E-mail: konf.dp@gmail.com

Новини і перспективи медичної науки : зб. мат. XXII конф. студ. та мол. учених : [під ред. Твердохліба І.В., Бондаренко Н.С.]. – Дніпро, 2022. – 81 с.

До збірника увійшли тези та статті наукових робіт, надані авторами та авторськими колективами вищих медичних навчальних закладів та науково-дослідних установ України. Наукові роботи висвітлюють сучасні проблеми, новітні технології, напрямки та перспективи розвитку у різних галузях медицини. Рекомендується для студентів, аспірантів, наукових працівників, викладачів вищих медичних навчальних закладів, лікарів.

©МОЗ України, 2022

О.О.Полякова, Г.С.Короленко Вплив інфекції SARS-Cov-2 на пацієнтів із системним червоним вовчаком	39
О.-Р.С.Поясова COVID-19 – пандемія сучасності	40
О.-Р.С.Поясова Ризик розвитку атеросклерозу при ревматоїдному артриті	41
К.В.Ребедаїло, В.С.Молодченко, К. Д. Наріжна, Г.С.Короленко Атипична пневмонія. COVID – 19	41
О.А.Файзуліна, Н.С.Трясак Системні та локальні прояви синдрому позиційного стиснення	43
Є.В.Фролікова Вплив цукрового діабету на міокард на етапах пренатального кардіогенезу	44
К.С.Харькова, Н.С.Трясак Характеристика патогенетичних механізмів розвитку гострого панкреатиту	44
Л.В.Цимбал, М.О.Погорілий, Н.С.Трясак Патогенетичні особливості розвитку цирозу печінки	45
О.А.Черкас Етанол-залежна індукція ультраструктурних змін міокарда	46
Є.Ф.Черниш, Н.С.Трясак Особливості патогенезу глютенкової хвороби	46
В.В.Яровий, Н.С.Трясак Роль запалення, асоційованого з <i>Helicobacter pylori</i> , в розвитку раку шлунка	47
Д.С.Ярошенко, Ю.В.Сілкина Патологічні зміни у сім'яниках під дією бісфенолу А	47

НЕВРОЛОГІЯ ТА ОФТАЛЬМОЛОГІЯ

О.В.Алексєєва, В.М.Сакович Особливості клінічних проявів застосування в лікуванні хворих на бактеріальний кератит ліпосомального розчину на основі озону	49
М.М.Свіридов Найбільш оптимальні заходи лікування та профілактики післяопераційних ускладнень кератопластики	49
С.В.Фрейвальд, О.В.Соміло Вплив позитивних емоцій на суб'єктивне відчуття болю	50

ПЕДІАТРІЯ

О.Є.Абатуров, А.О.Нікуліна, І.О.Мінько, С.С.Пашкевич Генетичні варіанти метаболічно нездорового ожиріння у дітей	51
О.Є.Абатуров, Н.М.Токарєва, А.Є.Демиденко Випадок з практики: синдром Вольфрама	51
Л.І.Вакулєнко, О.С.Бабінська, Ю.Д.Михайлова Аналіз сімейного випадку синдрому Гурлера, тяжкого прояву мукополісахаридозу і типу у дітей	52
О.Ю.Оболонська, І.А.Ліхачова, О.В.Коврига, Д.О.Бойко Додаткові ризики розвитку ретинопатії у недоношених дітей	52
О.О.Полякова, В.І.Чергінець, К.В.Скрябіна Ефективність специфічної вакцинації та дотримання правил індивідуального і колективного захисту COVID-19 в студентських групах	53
А.В.Різник, Ю.В.Чернявська Мукополісахаридоз і типу – особливості етіології, патогенезу, клініки	54
А.М.Смирнова, М.В.Прудіус, К.В.Скрябіна Актуальні проблеми грудного вигодовування (за результатами анкетування сучасних молодих матерів)	54
Shefali, Himanshu Kumar, V.Dytiatkovskyi The updates for antibiotic therapy of severe pneumonia in children	55

СОЦІАЛЬНА МЕДИЦИНА ТА ОРГАНІЗАЦІЯ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я

Ю.І.Віклієнко, Л.В.Крячкова, М.Ф. Чащіна Аналіз підходів до визначення потреб населення у паліативній медичній допомозі	57
В.В.Зайцев, І.В.Ніколенко Деякі питання викладання історії медицини в медичних університетах Європи та України	58
М.І.Заярський, Д.О.Крамарчук, О.В.Адамчук Сучасні особливості надання паліативної допомоги хворим на covid-19	58
В.Г.Кий-Кокарєва, Р.Г.Лосєва, Д.О.Таран Фактори формування здорового способу життя студентів медичного закладу	60
М.Ю.Коробко, В.В.Корнієнко Адаптація анкети вооз COHIP-SF-19 до оцінки стоматологічного стану дітей в Україні.	60
Л.В.Крячкова, Л.О.Кротова, В.Ю.Кротова Якість життя залежно від статусу лікування артеріальної гіпертензії та інших факторів	61
L.S.Semyonova, R.V.Ischishina Modern technology for moral education of medical students	62
К.І.Сімон, Л.В.Крячкова, Р.П.Хайтов, О.О.Полякова Формування лідерських якостей у дійсних та майбутніх медичних працівників як передумова забезпечення ефективності діяльності системи охорони здоров'я	62

СТОМАТОЛОГІЯ

Г.С.Короленко, О.Д.Салюк, Г.Р.Котелевська Морфологічні та клінічні особливості ендемічного флюорозу зубів	64
О.А.Кривчук, Д.А.Циган Порівняльна характеристика конструкційних особливостей незнімних ортопедичних конструкцій	65
О.Д.Салюк, К.О.Іванова Вплив тютюнопаління на стан ротової порожнини	65

ТЕРАПІЯ

О.В.Безугла, А.С.Антонова, В.О.Біжко, Д.Ю.Буренко, Є.О.Летічевська, І.Л.Караванська Особливості клінічного перебігу коронавірусної хвороби на тлі імуносупресивної терапії, яка була призначена до госпіталізації внаслідок основного захворювання	67
В.В.Білецький Особливості пружно-еластичних властивостей судинної стінки у чоловіків хворих на гіпертонічну хворобу	67
А.В.Більченко Зниження дефіциту вітаміну D під дією урсодіоксихолевої кислоти при жовчнокам'яній хворобі	68

universal health coverage: the Lancet Commission report. *Lancet*. 2018, №391(10128). P. 1391-1454. doi: 10.1016/S0140-6736(17)32513-8.

5. Worldwide Palliative Care Alliance. *Global Atlas of Palliative Care*, 2nd ed. London, UK: WPCA, 2020. 119 p.

В.В.Зайцев, І.В.Ніколенко

ДЕЯКІ ПИТАННЯ ВИКЛАДАННЯ ІСТОРІЇ МЕДИЦИНИ В МЕДИЧНИХ УНІВЕРСИТЕТАХ ЄВРОПИ ТА УКРАЇНИ

Дніпровський державний медичний університет,
кафедра соціальної медицини, громадського здоров'я
управління охороною здоров'я

Мета та завдання. Історія медицини (ІМ) - наука про виникнення, розвиток і сучасний стан медицини, що відіграє велику роль у системі підготовки майбутнього лікаря. Історія викладання цієї навчальної дисципліни відображає послідовний процес опанування медичних знань та їх застосування на практиці. Вивчення деяких аспектів викладання ІМ в медичних університетах Європи та України визначило актуальність досліджень та мету роботи.

Матеріали і методи. Виконано аналітичний огляд історії викладання ІМ в Україні та провідних медичних університетах Європи.

Результати та висновки. Вивчення ІМ започатковано ще в античному Римі, зокрема, медичну спадщину стародавньої Індії, Вавилону, Єгипту відтворив Корнелій Цельс, праці якого належить трактат «Про медицину». В середині XV ст. Джіованні Тореллі опублікував першу у світі книгу з ІМ. У XVI ст. Симфорін Таннір опублікував біографії окремих лікарів. У XVII ст. ІМ окрім біографічного набула літературно-історичного характеру. У XVIII ст. в німецьких університетах вперше впроваджено викладання ІМ. Засновником сучасної ІМ вважається Курт Шпренгел, автор п'ятитомної «Прагматичної історії медицини» (1792-1803). Вивчення ІМ у провідних університетах Європи розпочалося в XIX ст., і сьогодні ця дисципліна викладається в усіх вищих навчальних закладах медичного та фармацевтичного профілю Європи. Зокрема, Карл Зудхофф у 1905 році відкрив у Лейпцизькому університеті спеціалізований Інститут з вивчення історії медицини, а перед Першою світовою війною став одним із засновників Міжнародного товариства історії медицини. За два останні сторіччя ІМ набувала послідовно форм культурної, позитивістської, соціальної. В Україні у медичному класі Києво-Могилянської академії ІМ розпочав викладати професор Петро Пелехін (1790–1871) під назвою «Історія і література медицини та висловлювання давніх медичних авторів». У 1841 р. в Київському університеті св. Володимира на медичному факультеті розпочато викладання ІМ в курсі, що мав назву «Енциклопедія і методологія медицини». 12 вересня 1841 р. першу лекцію з цього предмета прочитав професор В.О. Караваєв (1811-1892) — відомий київський хірург, організатор медичного факультету і хірургічної клініки та його перший декан. Історія медицини як наукова дисципліна та предмет викладання в університетах сформувалась в Європі у 20-30-ті роки XX ст. На українських землях під пануванням Польщі викладання ІМ започатковано Вітольдом Зембіцьким (1874-1950) у Львівському університеті у 1929 р., коли було відкрито кафедру історії медицини. ІМ в сучасній Україні викладається у всіх медичних університетах як окрема навчальна дисципліна на першому курсі на кафедрах соціальної медицини. Викладання дисципліни відбувається за двома напрямками: загальної та спеціальної ІМ. Загальні питання історичного розвитку медицини, виявлення характерних особливостей, закономірностей цього розвитку, головних проблем, складають предмет загальної ІМ, яка вивчається в окремому курсі на кафедрах соціально-медичного профілю. Спеціальні питання ІМ окремих медичних дисциплін, історико-медичні відомості, які належать до

окремих галузей медицини, вивчаються у відповідних курсах. При цьому деталізуються і доповнюються матеріали курсу загальної ІМ: життя та діяльність видатних вчених-медиків, лікарів, досягнення наукових медичних шкіл, історія відкриттів. Сформувався основний метод ІМ як науки – історичний, а також історико-літературний, історико-бібліографічний, історико-архівний пошук та інші спеціальні напрямки наукових досліджень. Періодизація вивчення ІМ як правило відповідає періодизації загальної історії світу за 5 суспільними формаціями: первісне суспільство, давній час, середньовіччя, новий та новітній час. Але викладання загальної ІМ суттєво відрізняється в Європі та Україні як за обсягами навантаження на студента: від 10 годин семінарів на перших семестрах до декількох десятків годин на 3-4 старших курсах, так і за формами навчального процесу. Відповідно суттєво різниться обсяг навчального матеріалу та його зміст: навчальний комплекс за вибором студента, або обов'язкова теоретична дисципліна. Студентам пропонуються також різні форми навчання: лекції, практичні, семінарські заняття, самостійна робота студентів. Основним напрямком вдосконалення викладання загальної ІМ в Україні за доцільне бажано вважати максимальне наближення до загальноєвропейських підходів, зокрема, забезпечення вивчення закономірностей розвитку світової медицини, медичних знань, медичної діяльності за всіма періодами історії людства в інтеграційному зв'язку з розвитком і зміною суспільно-економічних формацій, загальною ходою культури народів; приділення значно більшої уваги історичній послідовності розвитку вітчизняної медицини у досягненні розуміння взаємозв'язку, взаємовпливу, взаємозалежності окремих медичних дисциплін, з одного боку, та розвитку медицини у цілому і системи охорони здоров'я у різних регіонах України в різноманітні епохи, з іншого, як обов'язкової теоретичної дисципліни, що викладається на перших курсах на кафедрах соціальної медицини.

Висновки. Історія медицини як наука і предмет викладання відіграє велику роль в системі підготовки лікаря, формування прогресивного наукового світогляду і соціально-активної позиції. Виявлені спільні риси та особливості викладання ІМ в медичних університетах Європи та України. Запропоновані шляхи з вдосконалення навчального процесу з викладання ІМ в вищих медичних навчальних закладах України.

М.І.Заярський, Д.О.Крамарчук, О.В.Адамчук СУЧАСНІ ОСОБЛИВОСТІ НАДАННЯ ПАЛІАТИВНОЇ ДОПОМОГИ ХВОРИМ НА COVID-19

Дніпровський державний медичний університет,
кафедра соціальної медицини, громадського здоров'я та
управління охороною здоров'я

Станом на квітень 2022 року пандемія коронавірусної хвороби призвела до зараження 517 млн осіб і смерті близько 6,3 млн осіб (середня летальність 1,2%) у світі, до 5 млн заражень і 108 тис. летальних випадків в Україні та в умовах її хвилеподібного перебігу продовжує залишатися актуальною проблемою [1].

Ступінь серйозності пандемії спрямовує увагу медичних працівників перш за все на порятунок життя, надання невідкладної допомоги пацієнтам із COVID-19, але в умовах нестачі ресурсів за рахунок обмеження в наданні паліативної допомоги щодо тимчасового полегшення стану тяжко хворих пацієнтів та дискомфорту їхніх сімей [2]. Рівень захворюваності та смертності продовжують привертати увагу науковців і практиків охорони здоров'я, особливо з питання щодо надання паліативної допомоги для важких невиліковних хворих [3].

Метою дослідження було вивчення особливостей надання первинної та спеціалізованої паліативної допомоги хворим на COVID-19.

Матеріали та методи дослідження. Нами проведений інформаційний пошук статей за ключовими словами «паліативна допомога», «COVID-19 та паліативна допомога», «організація надання спеціалізованої паліативної допомоги».

Результати та їх обговорення. За визначенням Всесвітньої організації охорони здоров'я паліативна допомога - це «... підхід, що дозволяє покращити якість життя пацієнтів та членів їхніх сімей, які зіткнулися з проблемою смертельного захворювання, шляхом запобігання та полегшення страждань завдяки ранньому виявленню та точній оцінці виникаючих проблем та проведення адекватних лікувальних втручань (при больовому синдромі та інших розладах життєдіяльності), а також надання психосоціальної та моральної підтримки» [3].

Паліативна допомога спрямована на ослаблення болю та інших болісних симптомів, стверджує цінність життя, але ставиться до смерті як до природної події, не прагнучи до прискорення, до відстрочки її наступу. Паліативна допомога включає психологічну та моральну підтримку, спрямовану на те, щоб допомогти хворому зберігати максимально можливо активне життя до останнього дня. Система підтримки для близьких хворого покликана допомогти їм справлятися з трагічною ситуацією, за необхідності – із застосуванням психологічного консультування після смерті хворого. Використовуючи комплексний підхід, паліативна допомога чуйно реагує на потреби хворих та їх близьких. Вона сприяє покращенню якості життя і може вплинути на перебіг захворювання [4].

Порядок надання паліативної допомоги, затверджений Наказом Міністерства охорони здоров'я України від 04.06.2020 р. № 1308 «Про удосконалення організації надання паліативної допомоги в Україні», визначаються основні завдання, складові та принципи паліативної допомоги, організація і умови надання паліативної допомоги, а також особливості надання паліативної допомоги дітям [5].

Існує два різновиди паліативної допомоги: первинна та спеціалізована.

Первинна паліативна допомога – це паліативна допомога, яка надається Пацієнту від моменту встановлення діагнозу невиліковного прогресуючого захворювання медичними працівниками відповідно до їх спеціалізації вдома або у закладах охорони здоров'я [6].

Спеціалізована паліативна допомога – це комплексна мультидисциплінарна медико-соціальна і психологічна допомога, яка надається Пацієнту у закладах охорони здоров'я або вдома медичними працівниками, які пройшли тематичні цикли удосконалення з питань паліативної допомоги із залученням медичних психологів, соціальних працівників та інших фахівців, за потребою, а також волонтерів, найближчих родичів або опікунів пацієнта [6].

Аналіз епідеміології COVID-19 показав, що рівень захворюваності рівень захворюваності та рівень летальності продовжують бути доволі високими. Спостерігається поширення таких факторів ризику тяжкого перебігу захворювання, як похилий вік, хронічні хвороби системи дихання та кровообігу, злоякісні пухлини, цукровий діабет, тютюнопаління, імуносупресія тощо. Мешканці будинків престарілих особливо вразливі до інфікування та тяжкого перебігу COVID-19 [7].

Складено клінічні настанови на засадах доказової медицини, протоколи, стандарти та алгоритми надання амбулаторної та стаціонарної медичної допомоги при COVID-19 [8,9], але порядок надання паліативної допомоги в повному її розумінні визначено ще недостатньо.

В закладах охорони здоров'я, що надають допомогу хворим на COVID-19 необхідно:

1. Підвищення компетенції медичного персоналу з акцентом на паліативну допомогу хворим COVID-19.

2. Наявність у бригаді паліативної допомоги спеціалістів, що власне вміють боротися з ускладненнями COVID-19.

3. Правильне розташування хворих у медичному закладі, що дозволить знизити психоемоційне навантаження пацієнтів при смерті.

4. Психологічна допомога родичам пацієнта.

5. Забезпечення необхідним обладнанням задля здійснення паліативної допомоги.

Недоліками організації паліативної допомоги можна також вважати:

1. Недостатню кількість медичного персоналу.

2. Недостатню навченість бригад паліативної допомоги, відсутність відповідних спеціалістів.

3. Зниження акценту на паліативній допомозі хворим на інші захворювання.

4. Недостатність навичок психологічної допомоги при розмові з рідними хворого.

5. Неможливість забезпечення обладнанням через його недостатність, особливо в Україні.

Пропозиції. Пропозиції щодо організації паліативної допомоги на пряму залежать від її недоліків. Тобто, потрібно рівномірно розподілити персонал, щоб не страждали інші хворі, які також потребують паліативної допомоги. Необхідно приділяти більше уваги навчанню бригад паліативної допомоги хворим на COVID-19 та проводити тренінги по психологічній допомозі родичам хворих. І збільшити фінансування лікарень на заміну старого та придбання нового обладнання для забезпечення допомоги хворим.

Висновки. Отже, паліативна допомога має першочергове значення задля забезпечення гуманної, ефективної допомоги, що буде відповідати вимогам та бажанням хворих на COVID-19 та їх родичів.

Тим не менш, не дивлячись на те, що пандемія триває вже два роки, цього періоду недостатньо, щоб детально та обширно вивчити питання охорони здоров'я в таких умовах. Це проявляється тим, що сучасна організація паліативної допомоги хворим на COVID-19 потребує подальшого вдосконалення. Тому для того, щоб створити ідеальну модель ковідних стаціонарів, потрібен додатковий час, додаткові дослідження і фінансування.

Літературні джерела

- COVID-19 coronavirus pandemic. URL: <https://www.worldometers.info/coronavirus/country/ukraine/> (Дата звернення 05.05.2022)
- Оказание паллиативной помощи в период пандемии COVID-19. Опыт Испании. ЕРБ ВОЗ, 2020. 4 р.
- National cancer control programmes: policies and managerial guidelines, 2nd ed. Geneva, World Health Organization, 2002. 180 р.
- Палиативная помощь. Убедительные факты / Под ред. Elizabeth Davies и Irene J. Higginson. ЕРБ ВОЗ, 2005. 32 с.
- Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 04.06.2020 р. № 1308 «Про удосконалення організації надання паліативної допомоги в Україні» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0609-20#n22> (Дата звернення 05.05.2022)
- Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 31.10.2011 р. № 733 «Про організацію паліативної та hospісної допомоги» URL: https://zakononline.com.ua/documents/show/22725_22725
- COVID-19. URL: <https://empendium.com.ua/chapter/B27.II.18.1.12> (Дата звернення 05.05.2022)
- Коронавірусна хвороба COVID-19 EBM Guidelines (Клінічні настанови на засадах доказової медицини) 12.10.2021 Дата останнього оновлення: 12.10.2021 URL: <https://www.dec.gov.ua/wp-content/uploads/2022/01/koronavirusna-hvoroba-covid-19.pdf>
- Алгоритм надання амбулаторної та стаціонарної медичної допомоги при COVID-19: інфографіка. URL: <https://moz.gov.ua/article/for-medical-staff/algorithm-nadannja-ambulatornoi-ta-stacionarnoi-medichnoi-dopomogi-pri-covid-19-infografika> (Дата звернення 05.05.2022)